

BLOC 1 · MIRAR L'ECONOMIA

Què és l'economia?

No tens diners infinits, ni temps infinit, ni espai infinit a la motxilla. Per això, cada dia, tries. L'economia comença ací: en allò que decidixes quan no pots tindre-ho tot.

Temps de lectura: ~14 min · Sabers: escassetat, necessitats, recursos, cost d'oportunitat · Abans de començar: res, és la primera unitat del curs. En acabar esta unitat sabràs: Explicar amb les teues paraules què estudia l'economia i per què existix.

“

Economia és decidir què fer amb recursos limitats davant de necessitats quasi il·limitades. En esta unitat veuràs per què "no hi ha res gratis" en termes econòmics i com es prenen decisions quan els recursos no arriben per a tot: en la teua paga, en el teu temps i també en els comptes d'un ajuntament.

EL CAS

L'ajuntament té 5 milions a l'any: parc, col·legi o festes

Imagina que el dissabte tens 20 € a la butxaca i dos plans a la vista: anar al cine amb crispetes (15 €) o pillar-te una samarreta que fa temps que mires (18 €). No et dona per a les dues coses. Si tries el cine, et quedes sense samarreta; si tries la samarreta, et quedes sense pel·lícula.

Per què cada decisió de despesa implica renunciar a una altra?

§1

L'escassetat: el punt de partida de tot

Escassetat

Si els diners foren infinits, si els dies tingueren mil hores i si a les botigues hi haguera de tot per a tots sense límit, l'economia no existiria. Agafaríem allò que volguérem, quan volguérem. El problema —i la raó de ser d'esta assignatura— és que això no passa mai.

§ 2

Les necessitats: allò que volem satisfer

Triem perquè volem cobrir necessitats. Una necessitat és la sensació que ens falta alguna cosa i el desig d'aconseguir-la. Algunes són bàsiques per a viure; altres fan la vida més còmoda o agradable, però podríem sobreviure sense elles. Per a entendre-les millor les classifiquem en dos grans grups: Necessitats primàries (...)

Les necessitats primàries són imprescindibles per a viure; les secundàries milloren el benestar. Distingir-les ajuda a decidir en què...

Necesidades primarias

Imprescindibles para vivir

- Comer
- Beber
- Dormir
- Abrigo y ropa
- Salud
- Vivienda

Necesidades secundarias

Mejoran tu bienestar, pero podrías vivir sin ellas

- Móvil de última generación
- Videojuegos
- Ropa de marca
- Viajes
- Ocio

Distinguir unas de otras es el primer paso para decidir bien en qué gastas.

La piràmide de Maslow: necessitats per nivells

La frontera entre unes i altres no sempre és nítida i canvia amb l'època i la cultura. Fa cinquanta anys el mòbil no existia i ningú el "necessitava"; hui, sense un, et quedes fora de moltes coses del dia a dia. En 1943, el psicòleg estatunidenc Abraham Maslow va proposar ordenar les necessitats humanes en una piràmide de cinc nivells.

§ 3

Els recursos: amb què produïm

La pregunta que es fa tota economia

Els béns i servicis no apareixen del no-res: cal produir-los, i per a produir-los calen recursos (els economistes també els anomenen factors de producció). Són bàsicament tres: Recursos naturals (la terra). Tot allò que ve de la naturalesa: el sòl on es cultiva, l'aigua, els minerals, la fusta, el petroli, l'energia del sol o del vent.

§ 4

El cost d'oportunitat: allò que deixes de fer

També hi ha cost d'oportunitat en quedar-se al sofà

Arribem a la idea més potent de la unitat, i una de les més útils de tota l'economia. Cada vegada que tries alguna cosa, automàticament estàs renunciant a una altra. A això ho anomenem cost d'oportunitat. El cost d'oportunitat d'una decisió és el valor de la millor alternativa a què renunciaries en triar.

§ 5

Decisions econòmiques en el teu dia a dia

Ara que tens les quatre idees —escassetat, necessitats, recursos i cost d'oportunitat—, fixa't en quantes decisions econòmiques prens sense adonar-te'n: Quan gastes la paga: cada euro que fas servir en una cosa és un euro que no fas servir en una altra (cost d'oportunitat).

§ 6

Què ve després en este curs

Allò essencial de la unitat

Esta unitat és la porta d'entrada al Taller d'Economia. Has vist que l'economia naix de l'escassetat i de la necessitat de triar. En la Unitat 2 veuràs que no tries tu sol: hi ha altres agents (famílies, empreses i Estat) que prenen decisions i es relacionen entre si en allò que anomenem el flux circular de la renda.

§ 7

Glossari

Economia: ciència que estudia com les persones i les societats decidixen fer servir uns recursos limitats per a cobrir necessitats quasi il·limitades. Escassetat: desajust entre allò molt que desitgem i allò poc (diners, temps, materials) que tenim per a aconseguir-ho. És l'origen de l'economia.

§ 8

Per a aprofundir

Si esta unitat t'ha picat la curiositat, ací tens recursos pensats per a la teua edat: "Finanzas para todos" (finanzasparatodos.es), del Banc d'Espanya i la CNMV. Per què encaixa: web pública i gratuïta amb explicacions molt clares sobre decisions de despesa i estalvi, sense vendre't res.

§ 9

Preguntas per a reflexionar

Estes preguntes no tenen una resposta única. Servixen per a debatre a classe o pensar a soles en tancar la unitat:
Pensa en l'última compra que vas fer amb els teus diners.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.